

kunne gjøre det af de til Underviisningens Fremme henlagte Midler, der jo paa nogle Steder skulde op, saa at man ikke veed, hvor man skal gjøre af dette Overskud, uden at sætte det hen for at bringe døde Renter. For at faae at vide, om Staten maaskee kunde komme tilhjælp paa den Maade, var det ogsaa, jeg ønskede den ærede Kultusministers Udtalelse, om han er betænkt paa at komme med et Udkast til Lov i denne Henseende, idet jeg anerkender, at det ikke ad administrativt Veie kan ordnes saaledes, som vi maae ønske, at det bliver ordnet, og som Skolelærernes Trang fordrer, at vi bør sørge for at faae det ordnet.

Kirke- og Underviisningsministeren: Mit Svar er det, at jeg ikke er betænkt paa at forelægge en Lov af det omhandlede Indhold, og det af den gode Grund, at jeg aldeles ikke veed nogen Udvei til gennem Lovgivningen at forbedre Skolelærernes Kaar. Der er en anden Veie, som den ærede Taler har udtalt sig om, og som benyttes saavidt det er muligt, nemlig at man forbylper Skolelærerne til den Løn, som Bestyrelsen, den Tid Cancelliet, nu Kirke- og Underviisningsministeriet, er berettiget til at tillægge dem. Den ærede Taler har ikke udtrykt sig ganske rigtigt om Lovgivningens Bestemmelser i den omhandlede Henseende. Han talte om, at der ved Anordningen af 29de Juli 1814 var tilfaldt Landsbyeskolere en vis Løn, og at dette Tilfald endnu ikke var blevet opfyldt; det er ikke Tilfældet, thi Anordningen af 29de Juli 1814 har bestemt den Løn, som en Skolelærer ordentligvis skal nyde, men overladt det til Cancelliet at give noget Mere eller Mindre, efter som Forholdene krævede det. Man har desværre, især i den første Periode, kun faa Steder havt Leilighed til at tillægge Mere; derimod har man paa en Mængde Steder, navnlig i Jylland, været i den Nødvendighed, at maatte give endee Mindre, fordi Communerne's Kræfter ikke vare saaledes, at der kunde gives Mere. De, som have gjort sig bekendt med Tingenes Gang i den Periode, da Skolevæsenet blev ordnet, ville erindre, at der blev opløst de hæftigste Klager over det Tryk, som den nye Skoleordning lagde paa Almuen, og det var meget vanskeligt for Can-

celliet at faae de Bestemmelser, som vare givne ved Loven af 1814, hævede. Der har altid hos Cancelliet været og er endnu hos den nuværende Overbestyrelse en Retning til at gjøre Skolelærernes Vilkaar saa taalelige, som de efter de Midler, man har at raade over, kunne blive, og hvor der har været forskellige Mølinger imellem Communalbestyrelsens Medlemmer, i ældre Tider mellem Skolecommissionen, nu mellem Sogneforstanderskabets Medlemmer, der har man, forsaavidt man efter de Oplysninger, man ellers havde om Communes Kræfter, kunde antage dem istand til at udrede det Mere, bestemt dette. Hvad der nærmest ad den administrative Veie gjøres, det er at tillægge Skolelærerne i de Districter, hvor de ikke have den fulde i Anordningen betegnede Løn, den sædvanlige Løn. Man kan egentlig ikke sige, at de ere mindre lønede end de efter Anordningen skulle være; thi Anordningen hjemler jo selv, at der i de Sogne, som mindre ere istand til at udrede den sædvanlige Løn, fastsættes en mindre; men det, som man nu maatte ønske, at der fra administrativt Side kunde gjøres, hvad Landsbyeskolere angaaer, i alle de Sogne, hvor de ere mindre lønede, det var at skaffe dem den Løn, der i Anordningen nævnes som det sædvanlige og derhos benytte Anordningen af 22de Mai 1839 til at fritage dem for Afkortning for Doffer og Accidenter. Det er ogsaa den Veie, som Administrationen er gaaet baade i Cancelliets Tid og senere, at man for det Første ved alle de Leiligheder, hvor der var nogen Stemning i Kommunen, skjøndt ofte en deelt Stemning for, at Skolelærerne skulde nyde Godt af Placaten af 22de Mai 1839, har fritaget dem for Afkortning for Doffer og Accidenter — og det er derfor ogsaa steet paa overordentlig mange Steder — og ligeledes har man, hvor man ellers efter Forholdenes Forandring kunde komme til Overbeviisning om, at Communerne kunde taale at bære den Løn, der er nævnt i Forordningen af 28de Mai eller Anordningen af 29de Juli 1814, som det sædvanlige, forholdt den forhen bestemte. Det har navnlig været Tilfældet mange Gange i den allerførste Tid. Der have været adskillige Steder, hvor Sogneforstanderskabet har modsat sig at udrede den